

VEDAT ZENCİR'İN SAVUNMALARI

Savunma- 1

26-05-1998

İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi Sayın Başkanlığı'na

KONU: Savunmamdır

Basın açıklamamda dile getirdiğim ve bu yüzden yargılandığım düşüncelerimin benzerlerini her gün birçok televizyon kanalındaki tartışma ve haber programlarında izleyebilirsiniz. Ayrıca, özellikle Radikal ve Yeni Yüzyıl gibi gazetelerin birçok köşe yazarı tarafından, yargılanmama neden olan hassas konuların, aşağı yukarı aynı perspektifte sürekli işlendiğine tanıklık edebiliriz. Yani Türkiye'de istense de istenmese de resmi ideolojinin yarattığı ve politika dışına çıkarmaya çalıştığı tabular alanı, giderek daha fazla tartışılır hale gelmiştir. Bugün bu tabuların Türkiye demokrasisinin ve Türkiye'deki toplumsal barışın önündeki en büyük engel olduğu kanaatinde olan azımsanmayacak bir kamuoyu mevcuttur. Yani benim burada yargılanmama neden olan sözlerim, benim dışımda da bir çok kesim ve kişinin dillendirdiği, tartışmaya ihtiyaç duyduğu görüşlerdir. Düşüncelerimde yalnız değilim. Kaldı ki; bu görüşler hiçbir şekilde kamuoyu desteğine sahip olmayabilir. Bu durumda dahi evrensel hukuk değerleri gereğince yargılanmam yine yalnızdır. Ayrıca demokrasilerde farklı görüşlerin, genel kabulün dışında ve hatta rahatsız edici bile olsa, aykırı düşüncelerin konuşulup tartışılması, istisnanın hakkı, genelin de çıkarına ve yararına olduğu kabul edilir. Ama ne yazık ki; ülkemizde sözde ulaşılması gereken bir hedef olarak gösterilen batı demokrasisinin temelini teşkil eden sıradan liberal düşüncelere bile tahammülün olmadığını çok sık görüyoruz.

Eleştiriye tahammül, demokratiğin, akılcılığın daha da önemlisi karşındakinin varlığına ve görüşüne saygının gereğidir. Eleştiriye açık değilseniz; gelişemezsiniz, kendinizi yenileyemezsiniz. Daha da önemlisi, başkalarıyla adil ve dostane ilişkileriniz olamaz. Aksine hep hasmane ilişkileriniz olur.

Demokrasi fikri, özellikle toplumsal hayatta bir tek doğrunun değil, bir çok doğrunun olabileceği bilinciyle başlar. Bu bilinç ve anlayış, ulusal devlet düzleminde de, ister federatif olsun isterse üniter, devleti oluşturan sınıfsal, etnik, dini, kültürel kesimlerin ve bireylerin olduğu, bu kesimlerin ve bireylerin kendilerine ait dil, kültür ve inançlara sahip oldukları kabulünü sağlar. Ve bütün bu farklılıkları rejimin düşmanı olarak değil, aksine bileşenleri ve zenginlikleri olarak benimser. Ancak bu perspektif ve demokratik zeminde, bütün bu farklı kesim ve kişiler, kendi çıkar ve görüşlerini savunarak diğerlerine iletebilirler. Ve yine bu durumda herkes ve her kesim, en geniş

özgürlüklerle bir arada yaşayabilmenin normlarını arayabilir ve oluşturabilir. Bunun adı; DEMOKRATİK HUKUK DEVLETİDİR.

Türkiye'de eğer farklı etnik, kültürel, dini kesimlerin varlığına işaret ediyorsanız, ya bölücü oluyorsunuz ya da hemen TCK m.312 devreye giriyor. Hele hele bu kesimlerin haklarından bahsediyorsanız vatan haini ilan ediliyorsunuz. Devlet, Türkiye'deki her türlü hak arayışını, dışarıdan güdümlü, 'Devleti ve Cumhuriyeti yıkmaya çalışan', kötü niyetli güçler olarak telakki ediyor. Değişmeyen bu resmi mantığın, bu toplumun her kesimine korkunç zararlar verdiğini, bir kez daha tekrarlamak istiyorum. Toplumsal kesimler ve bireyler kendilerini ifade edip, yaşayamadıkları bir sisteme mantiken onayladıkları için değil, olsa olsa korktukları için destek verirler. Ve böylesine anti-demokratik koşullarda herkes, diğerlerinin üstünde güç olabilmek için, sürekli iktidarı ele geçirmenin ve baskın olmanın yollarını gözler. Çünkü devlet, hiç kimseye, şiddet dışındaki araçlarla politik hayata katılma izni vermiyor.

Eğer bugün ülkedeki savaşa, şiddet ortamına ve çılgınca körüklenen şovenizme ve düşmanlık politikalarına karşı hala bir iç savaş çıkmamışsa, bunu devletin kendi halklarına karşı uyguladığı baskı politikalarına değil, Türkiye halklarının sağduyusuna borçluyuz.

Benim halkı ırk, dil, din farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa sevk ettiğim iddia ediliyor. Merak ediyorum; Türkiye'de bunca düşmanlığın ve nefretin nedeni ben olabilir miyim? Ben bu kadar etkili miyim! Bu noktada aklıma, Maraş, Malatya, Sivas, 1 Mayıs 1977, Gazi Mahallesi... gibi, çok büyük olasılıkla kontrgerilla elinin olduğu olaylar geliyor.

Devlet iddia edildiği kadar güçlüyse, 70 yıldır toplumsal barışı niye sağlayamadı? Cumhuriyet tarihinden bu yana onca isyan, onca başkaldırı ve bitmeyen toplumsal huzursuzluk, nelerin sonucu? Ve bütün bu huzursuzlukların, devletin kendi resmi politikalarının sonucu olmasına rağmen, suçun ve sorumluların inatla dışarıda aranıyor olması, anlaşılır gibi değildir.

Son günlerde ordunun siyasete müdahalesinin artması ile birlikte, TCK m. 312'nin dah fazla işletiliyor olmasına dikkatlerinizi çekmek istiyorum. Neden bu maddenin hızla değişik siyasal platformlardaki insanları yargılamaya başladığını, herkesin kendisine sormasını istiyorum. Ben bir hukukçu değilim; ama az çok siyaset felsefesinden ve hukuk mantığından haberdar olan bir insan olarak, şunları çok rahat iddia edebilirim.

Öncelikle; bu madde çok fazla genel ve yorumlaya açık. İstenildiği takdirde Kürt realitesini kabul eden cumhurbaşkanı dahil, Türkiye'de hak arayan bütün toplumsal kesimlerin sözcülerini, aydınların ve sosyal bilimcilerin büyük bölümünü içeriye atabilirsiniz. Bu suçu işleyen en az 50 tane daha aydın ve siyasetçi sayabilirim. Ama ne olur ne olmaz yargılanabilirler diye isim zikretmiyorum.

İkincisi; bu madde ile, halk adına, halktan herhangi bir şikayet gelmeden, sözde kamu adına hareket ediliyor. Bu ve benzeri maddelerin herhangi bir şikayete bağlı olmadan işletiliyor olması, açıktır ki kamuyu korumak için değil, resmi ideolojinin yanlış ve son derece soyut tarif ettiği

milli birlik ve bütünlüğü korumaya yöneliktir. Dolayısıyla yasa iddia edildiği gibi toplumsal barışı korumaya yönelik değil, topluma rağmen, yasağcı devlet zihniyetini korumak için vardır. Üçüncüsü; bu yasa Türkiye'deki toplumsal kesimlerin ve kişilerin, kendilerine ilişkin düşüncelerinin ifadesini ve hak arayışlarını engellediği için, yasanın kendisi toplumsal barışı zedeleyen bir özelliğe sahiptir.

Türkiye'de toplumsal barışın sağlanamamasının en büyük nedeninin, düşünceyi suç sayan devletçi zihniyetin olduğuna inanıyorum. Dolayısıyla bu topraklarda yaşayan sorumluluk sahibi her yurttaşın, kendisine ve devlete ilişkin düşüncelerini, yasalar ne olursa olsun açıklaması gerektiğini düşünüyorum. Ancak böylesine açık tavırlar, yurttaşıyla bir türlü barışmayan devleti, bir nebze olsun toplum lehine geriletebilir.

Türkiye halklarının ve bütün insanlık aleminin kardeşliğini savunan bir insan olarak, bana isnad edilen suçu anlamadığımı tekrar ifade etmek istiyorum. Halkı kin ve düşmanlığa sevk etmek, benim etik ve politik varlığıma aykırıdır. Asıl halkları kin ve düşmanlığa sevk eden, militarist ve şoven politikaların ta kendisidir. Bu yüzden, yaşadığı topluma karşı sorumluluk duyan bir birey olarak, toplumsal barışı sağlamaya yönelik düşüncelerimi, açıkça her platformda ifade etmemin, kendime ve topluma saygımın gereği olduğunu düşünüyorum

Savunma-2

04-06-1998

KONU: Savunmamdır.

1 Aralık 1997 tarihinde DGM önünde yaptığım basın açıklamasındaki sözlerimden dolayı; cumhuriyeti, devletin askeri kuvvetlerini 'alenen tahkir ve tezyif etmek'le suçlanıyorum. Ben, cumhuriyetin ve devletin askeri kuvvetlerini alenen eleştirdim. Ama hakaret ettiğim, aşağıladığım gibi suçlamalara katılmam mümkün değil. Eleştirinin hakaret olarak telakki edilmesinin; basın açıklamamda da dile getirdiğim, devlet yapısının alingan karakterinden kaynaklandığını düşünüyorum. Bu anlayış özetle; rejimin, temel politikalarını siyaset alanı dışında tutmasıdır. Gerçekte, her vatandaşın üzerinde fikir yürütme hakkının olduğu devlet, kendisini, vatandaştan koruyan kocaman bir tabu haline dönüştürmüştür.

Eğer bir ülkede devlet yapısı, çerçevesini dar tutup temel politikalarını tartışmıyorsa, doğaldır ki böylesine bir yapı dışı açık değil, içe kapalı olacaktır. Ve yine doğaldır ki; böyle bir yapı alingan ve saldırgandır.

Şeffaf olmayan, vatandaşlar tarafından denetlenemeyen, eleştirilemeyen, içine girilemeyen, girildiğinde azarlanan bir devlet yapısında, her türlü hukuksuzluğun ve kötülüğün kolayca oluşabileceğini çok rahat söyleyebiliriz. Tarif ettiğim biçimdeki bütün kapalı yapılar devlet, parti, örgüt, hatta kişilikler olsun, normal ilişki ve diyalog koşullarını ortadan kaldırırlar. Sonuç olarak; kapalı bütün yapı ve kişilikler alıngandır, özgüvensizdir, irrasyonaldır, çoğunlukla da saldırgan ve paranoittir.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yapısına ilişkin sosyal psikiyatriye giren tarzda yaptığım tespitler, eskiden beri birçok sosyal ve siyaset bilimcinin yaygın olarak sundukları görüşlerden farklı değildir. Benim söylediklerimdeki fark ve yargılanmama neden olan şey; bir vatandaş olarak tepkimi ortaya koymamdan kaynaklanmaktadır.

Dikkatle okunacak olursa, yargılanmama neden olan sözlerimin açıklaması, basın açıklamamın bütününden çıkarılabilir. Buna mukabil ben, kısaca bazı sözlerimi açıklamak istiyorum.

"Bu devlet bölücüdür" sözü: Resmi politikaların, Türkiye toprakları içinde yaşayan birçok etnik, dini, kültürel unsurlara, kendi kültürlerini yaşamalarına izin vermeyişleriyle ilgilidir. Örneğin bir Kürt Enstitüsü'nden ya da Kürtçe bir televizyon kanalından her bahsedildiğinde yer yerinden oynuyor. Unutulmamalıdır ki; Kürtlerin anadili kürtçedir ve onların anadillerinde eğitim görme hakkı vardır. Siz bu hakkın talebini, sürekli olarak devleti bölmek olarak gördüğünüz sürece, birleştiremezsiniz, dışlarsınız, bölersiniz.

"Savaşın asıl sorumlusu bu devlettir" sözü: İnsanların kendi kültürlerini yaşamasının önüne yasaklar konulduğu, bütün hak arayışlarına şüphe ile bakılıp bastırıldığı koşullarda, karşınızdakine şiddet dışında başka bir yol bırakmamışsınız demektir. Siyasetin doğal araçlarını kapatıp yerine sadece şiddeti koyan bu devlet yapısıdır, çünkü "güçlü" olan odur. Dolayısıyla savaşın asıl sorumlusu da odur.

"Bu devlet yapısı paranoyaktır" sözü: Paranoyaklık kapalı devlet yapısının zorunlu bir sonucudur. Aşağı yukarı bütün demokratik, kültürel hak arayışlarının, devletin birliğine ve bütünlüğüne yönelik, maksatlı eylemler olarak nitelendirildiğine dikkat edecek olursak, bu kavramın bir hakaret değil bir tespit olduğu kanaatine kolayca varılabilir. Bu tespiti destekleyebileceğim onlarca örnek sayabilirim. Şimdi sadece "Türk'ün Türk'ten başka dostu yoktur" sözünü hatırlatıyorum ve bu sözün, bir çok şeyi kendiliğinden açıkladığı kanaatindeyim.

"Olağanüstü hiç bir yapının, ordunun gizli ya da açık onayı olmadan ayakta kalamayacağı" sözü: Açıktır ki; Türkiye'de ordu, bütün siyasi hayatı denetleyip yönlendirmektedir. Ordunun Türkiye'de özel bir yargı erkine sahip olan tek kurum olduğuna öncelikle siz hukukçuların dikkatini çekmek istiyorum. Ordu Türkiye'de özellikle 1950'lerden sonra si-

yasileri küçümseyerek, siyaseti denetledi. Bugün de, ordunun sivil, siyasal yaşama müdahalesi açıklama gerektirmeyecek kadar belirgindir. Son dönemlerde devlet içinde ortaya çıkarılan bir takım çetelerin, ordu mensuplarıyla ilişkisi son derece açıkken, bütün bu olaylarda ordunun hiç bir ilişkisi yokmuş gibi gösterilmesini, ben şahsen anlamıyorum. Bütün bu oluşumların, birer devlet politikası olduğuna ve ordunun bilgisi dışında olmadığına dair, Kenan Evren'in anılarını, Kutlu Savaş'ın raporunu ve Mehmet Ağar'ın, dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin meclisteki konuşmasını söylediklerime kanıt olarak gösteriyorum. Devlete ilişkin eleştirilerimin ağır olmasının sorumlusu ben değilim. Devlet; demokratik kanalları açmadığı, yani kendisini topluma açmadığı sürece iddia ediyorum durum daha da kötüye gidecektir ve eleştirilecek daha fazla şey olacaktır. Ben ve benim gibi bir çok sorumlu vatandaş, beş-altı yıl önce, devlet içinde oluşturulan yasa dışı organizasyonları ve bu organizasyonlarda görev alan insanların, bir süre sonra devletin başına bela olacağını söylemiştik. O zaman, bunları söyleyenler vatan haini ilan edildi. Şimdi bunları devletin yetkilileri söylüyor.

Ben yaşadığı topluma karşı sorumluluk duyan bir insan olarak; doğru bildiklerimi her platformda söylemeye devam edeceğim. Çünkü; böylesi açık tavırların, devleti toplumun lehine bir nebze olsun geriletebileceğini ve şiddet dışında siyasete müdahalenin hala olanaklı olabileceğini gösterdiğine inanıyorum.

Daha az şiddet için daha çok diyalog diyorum

Vedat ZENCİR